

(۱)

FIKHUN GINA KASASHE

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin talikai, wanda a cikin littafinsa mai girma yake cewa: **((Ku yi taimakekeniya akan yi wa Allah biyayya da tsoronsa, kada ku yi taimakekeniya akan sabon Allah da zalunci..))**. Ina shaida wa babu abin bauta wa da gaskiya sai Allah shi kaɗai, ba shi da abokin tarayya, cikakken mabuwayi mai hikima.. Ina shaida cewa lallai shugabanmu, kuma Annabinmu Muhammadu, bawan Allah ne, kuma Manzonsa.. Ya Ubangiji ka yi masa salati, da aminci, shi da Alayensa da Sahabbansa baki ɗaya.

Bayan haka:

Babu shakka kan cewa ɗaukacin al'ummomi suna aiki ne domin gina kasa mai karfi da take da kwanciyar hankali, suna kuma yin hakan ne da dukan karfi da arziki, gami da ikon da Allah ya ba su, saboda su isa zuwa ga manufofinsu, lallai gina kasashe ilimi da yake bukata da kwarewa da sani, da kuma hango dukan yanayi da kalubalen da suke fuskantarsu, akwai bambanci mai girma tsakanin fikhun gina mutum a matsayinsa na shi kaɗai, ko gina wata kungiya, da fikhun gina kasashe da gudanar da su a wannan duniya mai matuƙar saurin sauyawa, duniyar da ba ta san komai ba sai kawance, da gammaya na siyasa, da na tattalin arziki, da na ilimi, inda dokoki da yarjejeniyoyin kasa da kasa suke hukunta tsakanin kasashen da suka cikinsu, lallai mai hankali ba zai taɓa iya kawar da

(2)

idanuwansa ga barin su ba, balle kuma daula, ko ta ce ba za ta yi ta'amuli da su ba, ko kuma ta nesanci tsara al'amurranta karkashin abubuwan da suke gudana a aikace ba.

Lallai kasa kariya ce, kasa aminci ne, kasa yarda da juna ne, kasa kwanciyar hankali ne, kasa tsari ne, kasa ma'aikatu ne, kasa wani gini ne na tunani, da siyasa, da tattalin arziki, da tsari da dokoki, idan babu kasa, to kuwa babu abin da za a samu sai tashin hankali da rashin tabbas.

A cikin muhimman ginshikan gina kansashe akwai: karfafa ma'aikatun gwamnati, da kuma girmama doka da oda a kasa, ta yanda za a mutunta kundin tsarin mulki da adalci, wannan kuwa yana bukatar dukan 'yan kasa su mutunta dokoki da tsare - tsaren kasa, da kiyaye dokokin zirga - zirga, da rashin karya ka'idojin tafiya a hanyoyi, ko yin gudun da ya wuce kima, da sauransu, cikin ka'idoji da dokokin da keta su karya dokokin hanya ne da shiga hakokin mutane, wanda kuma hakan zai iya kai wa zuwa ga rasar da rayuka, ko jikkata mutane, ko shigar da su cikin razani, Allah Madaukakin Sarki yana cewa: **((Kada ku somaku jefa kawunanku cikin halaka, ku kyautata, lallai Allah yana son masu kyautatawa))**, Annabinmu (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Babu cuta babu cutarwa)**.

Lallai kiyaye tsari da mutunta shi yana bayar da gudummuwa mai yawa wajen gina kasa mai karfi gami da kwanciyar hankali; saboda dole ne a sami dokoki da ka'idoji a kowace al'umma da za su tsara rayuwar mutane, su kuma

(۳)

kiyaye wa ɗan Adam haƙƙoƙinsa, kuma kowa ya waɗabta wa kansa sauke nauyin da yake a kansa, idan har aka rasa mutunta tsari, da bin doka da oda, to lallai ƙasashe ba za su sami tabbattuwa ba, ba kuma za a isa zuwa ga adalci ba.

Lallai mutunta dokoki, da yi masu biyayya babban ginshiƙi ne na gina ƙasa, lallai samar da dokoki kariya ne ga ɗaukacin 'yan ƙasa; saboda ba za a iya hararo wanzuwar ƙasa cikin zaman lafiya, da kwanciyar hankali, ba tare da mutunta dokoki, da bin su sau da ƙafa ba, dole ne kowane mutum ya ɗauki alhakin da ya rataya a wuyarsa wajen tabbatar da maslahar ɗaukacin al'umma da kowa da kowa ne zai ci amfaninta, Annabinmu (SallalLahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Dukanku masu kulawa ne, kuma kowa za a tambaye shi akan abin da aka ɗaura masa nauyin kulawa da shi: Shugaba mai kulawa ne, za kuma a tambaye shi akan waɗanda yake shugabanta, namiji ma mai kulawa ne a cikin iyalansa, za kuma a tambaye shi akan abin da aka ɗaura masa nauyin kulawa da shi, mace ma mai kulawa ce a gidan mijinta, za kuma a tambaye ta akan nauyin da aka ɗaura mata na kulawa, hadimi ma mai kulawa ne da dukiyar uban gidansa, za kuma a tambaye shi akan nauyin da aka ɗaura masa alhakin kulawa da shi, dukan ku masu kulawa ne, za kuma a tambayi kowa a akan abin da aka ɗaura masa nauyin kulawa da shi), duk al'ummar da kowa ya kula da alhakin da ya rataya a wuyansa, to kuwa babu shakka al'umma ce dunksulalliya, inda kowa ya san irin rawar da zai taka, yana kuma mutunta waninsa, lallai muna matuƙar buƙatar mutunta tsari da bin doka da oda, da**

(£)

kiyaye hakfokin sauran mutane, muddin dai muna son adalci ya karade ko'ina, kowa ya dandani ni'imar aminci da tsaro gami da kwanciyar hankali, mu kuma sami kasarmu akan matsayin da ya yi daidai da ita a cikin al'ummomin duniya.

A cikin manyan ginshikan gina kasashe akwai: samar da tattalin arziki mai karfi, lallai yana cikin muhimman jigogin da ba a iya gina kasa sai da su, tattalin arziki mai karfi shi ne zai bai wa kasa dama na sauke alkawurran da suke a kanta na cikin gida da na waje, ya kuma ba ta dama ta samar da rayuwa cikin karama ga daukacin 'yan kasa, idan kuma tattalin arziki ya yi rauni, sai talauci da cututtuka su yadu, rayuwar mutane ta shiga cikin garari, kyawawan dabi'u su gurbace, laifuffuka su yawaita, hakan kuma ya zamo wata dama ga makiya da suke dakon kasashe a koda yausha, masu aiki wajen durkusar da ita, da jefa ta cikin tashin hankalin da ba shi da ranar karewa, lallai duk al'ummar da ba ta iya samar da muhimman abubuwan da take bukata, ta yanda za ta rika dogara da waninta, to kuwa lallai ba ta da ra'ayin kanta, haka ma babu abin da za ta iya tabukawa..

Lallai tattalin arziki mai karfi ga kasa shi ne zai ba ta daman rayuwa cikin karama da izza a tsakanin kasashe; saboda haka ne ma addinin Musulunci ya muhimmanta kudi; ganin cewa shi ne kashin bayan rayuwa, rayuwa ba za ta tafi ba sai da shi..

Gina kasashe ta fangaren tattalin arziki yana matuƙar bukatar kyautata aiki, da kuma kara yawan samar da kayan amfani, babu wata al'umma, ko ma'aikata, ko gida da zai sami

(e)

cigaba, sai da aiki gami da kyautata aikin, ba wai kawai aiki da kara yawan abin da ake samarwa ne abin bukata ba, dole ne a kyautata aikin, sannan a yawaita abin da ake fitarwa ta yanda tasirinsa na tattalin arziki zai shafi daukacin 'yan kasa baki daya, lallai Ubangijinmu ya zaburar da mu zuwa ga aiki, da kuma neman arziki a bayan kasa, Allah Madaukakin yana cewa: **((Idan aka gama sallar ranar juma'a, to ku bazama a bayan kasa ku nemi falalar Allah, ku ambaci Allah da yawa, ko za ku samu babban rabo..))**, Mai girma da daukaka ma yana cewa: **((Shi ne wanda ya sanya kasa ta zamo maku saukafka, ku yi tafiya a sasanninta, ku ci daga cikin arzikin Allah da ya fitar maku daga gareta, zuwa gare shi -shi kadai- za ku koma domin sakamako))**, lallai Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya sanya abincin da ya fi alhairi ga bawa shi ne wanda ya samar da shi da guminsa, (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Dan Adam bai taɓa cin abinci mafi alhairi sama da wanda ya samar da shi da guminsa ba, lallai Annabin Allah Dawud (AlaiHis Salam) ya kasance yana cin abin da guminsa ya samar masa ne)**, haka ma (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Mutumin da ya yammanta yana mai dogaro da abin da ya samu da guminsa, to ya yammanta ne a matsayin wanda aka gafarta masa).**

Game da kira zuwa ga yawaita samar da abubuwan da ake bukata kuwa, (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Idan da alkiyama za ta tashi alhali a hannun daya daga cikinku akwai iccen dabino, idan har ya sami daman dasa shi kafin ta tashi, to ya dasa..)**, haka ma (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana

(7)

cewa: (Musulmi ba zai taɓa dasa wata bishiya, ko ya shuka wata shuka, ta yanda tsuntsu, ko mutum, ko wata dabba za su ci daga ciki ba, face hakan ya zamo masa sadaka), lallai da ayyuka da kuma samar da abubuwan bukata ne kasashe suke rayuwa, a kuma kiyaye mutuncinsu da karamarsu.

Haka ma a cikin muhimman ginshikan gina kasashe akwai: samar da wayewa a fagagen al'adu, da addini, da tunani, da ilimi, lallai rashin wayewa, ko karancinsa ba za su taɓa bayar da gudummuwa wajen gina kasa mai karfi da kwanciyar hankali ba, saboda haka ne dole wayewar al'umma ta karu, ra yanda kowa zai san abubuwan da suka wajaba akansa, da kuma hakƙoƙinsa..

Wannan yana nufin a samar da ilimin da shi ne zai daidaita zukata, da tsarin rayuwar daukacin al'umma, ta hanyar tarbiyyar dabi'u, da wayewa mai amfani, da kuma yaki da jahilci, saboda haka, dole ne ma'aikatun gwamnati su haɗa karfi wajen samar da wayewar al'umma a fagagen al'adu, da addini, da tunani, da ilimi, abin da zai bai wa mutane daman sanin girman kalubalen da suke fuskantar kasa, da kuma yin aiki domin fuskantarsu, da kuma kalubalantar jita - jita, da mayar masu da martanin da zai dakile tasirinsu tun ba su girma ba, da kuma rashin sauraron kare-rayi da jita - jitan da suke tayar da fitina, da niyya kawo rikici da tashin hankali a kasarmu, Allah Maɗaukakin Sarki yana cewa: **((Ya ku waɗanda kuka yi imani, idan wani fāsiki ya ketare shari'ar Allah ya zo maku da kowane irin labari, to ku bincika ku tabbatar da gaskiyarsa; saboda kada ku cutar da wasu mutane -da ba ku san hakƙaninsu ba-, hakan sai ya sanya ku yi nadama akan abin**

(Y)

da kuka aikata, kuna: ina ma ba mu aikata hakan ba, a lokacin da bayani ya bayyana cewa ba su da wani laifi)).

Haka ma dole ne mu zamo a farke idanuwanmu a buɗe, mu wa'aztu da wasunmu, mu kuma fa'idanta da tajribobin rayuwa da kwarewarmu akansu, tun ba yanzu ba Allah Madaukakin Sarki yake cewa: **((Ya ku wafanda kuka yi imani da Allah, to ku yi taka - tsantsan...))**, haka ma Annabinmu (SallalLahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Ba a sarar mumini a rami ɗaya har sau biyu)**, mu kuma sani cewa gina daula, da kuma ba ta kariya amana ne da ta rataya a wuyarmu baki ɗaya, kowa a fagensa za wurin aikinsa, muna kuma kara tabbatar da cewa lallai ginin ba zai taɓa kammaluwa ba, sai an dakile duk wani yunkuri na 'yan a fasa kowa ya rasa, wani mawaki yana cewa:

"Zuwa yausha ne wannan ginin zai kai karshe, muddin dai kana gini ne waninka kuma yana rusawa.."

Annabinmu (SallalLahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Ka taimaki ɗan uwanka a lokacin da yake azzalumi, ko lokacin da ake zaluntarsa, sai wani mutum ya ce: ya Manzon Allah, na san yanda zan taimake shi idan ana zaluntarsa, to yaya zan yi idan kuma shi ne azzulumin, yaya zan iya taimakonsa? Sai ya ce: ka katange shi, ko ka hana shi zaluncin, wannan shi ne taimakonsa)**, dole ne kowa daga cikinmu ya kame hannayen duk wani za zai aikata abin da zai kai zuwa ga karya doka, ko wanda zai cutar da maslahar fasa, kowa a daidai da inda yake da ikonsa, uba ya hani ɗansa, ɗan uwa ya hana ɗan uwansa,

(A)

aboki ya hana abokinsa, kada mu zamo 'yan ba ruwanmun da ba mu san abubuwan da suke gudana a yankinmu ba, Annabinmu (SallalLahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Kada ku soma ka zamo 'yan amshin shata; kuna cewa: in mutane sun kyautata mu ma mu kyautata, in kuma sun yi zalunci, mu ma mu yi zalunci, ku dai kawai ku samar wa da kawunanku matsaya, in mutane sun kyautata, ku ma ku kyautata, in kuma sun munana, ku kada ku yi zalunci), haka ma (SallalLahu alaiHi wa sallam) yana cewa: (Misalin mutumin da yake tsaye akan iyakokin Allah, da wanda ya auka cikinsu, kaman mutanen da suka shiga cikin jirgin ruwa ne, wasu suka samu wuri a sama, wasu kuma suka samu a kasa, sai ya zamana idan na kasan suna bukatar ruwa sai sun biyo ta wurin wadanda suke samansu, sai suka ce: da za mu huda wani wuri a inda muke, ta yanda ba za mu dami wadanda suke samanmu ba, idan na saman suka barsu suka aikata abin da suka yi nufi, dukansu za su halaka, idan suka hana su, sai su tsira, sai dukansu ma su tsira).**

Zamowar mutum mutumin kirki akan kansa, ba zai wadatar ba, a halin da muke ciki dole ne a cira gaba da matakin zamowa na kirki zuwa matakin kawo gyara ga daukacin al'umma, Allah Madaukakin Sarki yana cewa: **((A mafi yawan lokuta babu wani alhairi tattare da mutanen da suke boye maganganun da suke yi a cikin zukan su, ko wadanda suke yi tsakanin su da juna; saboda sharri ne ake boye shi, sai dai idan abin da aka boyen ya zamo bayar da umurni ne da yin sadaka, ko aikata wani aiki mai kyau, ko daidaita tsakanin mutane da gyara**

(9)

zumunta, wafannan kam duka alhairai ne, duk wanda ya aikata haka saboda neman yardar Allah Madaukakin Sarki, to kuwa lallai Allah Madaukakin Sarki zai ba shi babban sakamako a nan duniya da lahira; saboda abin da ya aikata)), haka ma mai girma da daukaka yana cewa: ((Lallai Ubangijinka ba zai taba halakar da alkarya kawai saboda zalunci ba, alhalin mazauna cikinta suna kawo gyara..)), lallai kawo gyara hanya ce ta Annabawa da Manzanni, da kuma shi ne ake samun tabbacin gina kashashe, da kiyaye haɗin kansu, da zamowarsu al'umma ɗaya, saboda bil'adama su rayu cikin aminci da tsarkin zukata, ba tare da rikici, ko rarrabuwar kawuna ba, ba kuma tare da tashin hakali, ko ta'addanci ba, ba kuma tare da barna a bayan kasa ta hanyar kisa da lalata kayan amfani ba..

Wannan kenan, ina nema wa kai na da ku gafara daga Allah Madaukakin Sarki.

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin talikai. Ina shaidawa babu abin bauta wa da gaskiya sai Allah shi kaɗai, ba shi da abokin tarayya. Ina shaida cewa lallai shugabanmu Annabi Muhammadu, bawan Allah ne kuma Manzonsa. Ya Allah ka yi masa salati da salami shi da Alayensa da Sahabbansa baki ɗaya.

Ya 'yan uwana Musulmai:

(10)

A cikin muhimman ginshikan gina kasa da ba ta kariya akwai: gina rayuwar zamantakewa, lallai addinin Musulunci ya mayar da hankali akan karfafa dangantakar zamantakewa tsakanin al'umma, da taimakon juna, gami da tausayi tsakanin 'yan kasa daya, da rashin cutar da sauran mutane, a farkashin maganar Annabinmu (Sallallahu alaiHi wa sallam) da yake cewa: **(Imanin dayanku ba zai cika ba, har sai ya so wa dan uwansa abin da yake so wa kansa)**, da maganarsa (Sallallahu alaiHi wa sallam) da yake cewa: **(wallahi bai yi imani ba, wallahi bai yi imani ba, wallahi bai yi imani ba.. Sai aka ce: wane, ya Manzon Allah? Sai ya ce: wanda makwabcinsa bai aminta daga cutarwarsa ba)**, a wani Hadisin kuma (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Mutumin da ya kwana a koshe, amma makwabcinsa na kusa ya kwana da yunwa, alhalin yana sane, to lallai bai yi imani da ni ba).**

A cikin hanyoyin da ake bi wajen gina rayuwar zamantakewa akwai : karfafa dangantakar iyalai, abin da zai kiyaye iyali da gida, lallai gida ne tobalin farko da ake gina rayuwar zamantakewa, gida ne ke bayar da kariya ga kananan yara, da kuma bunkasar jikkinansu, da hankulansu, a gida ne ake samun dabi'un soyayya, da tausayi, gami ta taimaka wa marasa karfi, a gida ne ake samun kyawawan dabi'u masu karamci, bege da kauna suke kukkutsawa ko'ina, sai dai duk da haka, al'amarin bai tsaya a nan ba, domin lallai akwai alhaki da ya rataya a wuyan gida wajen bayar da kariya ta musamman ga yaran da suke tasowa a cikinsa, domin Annabinmu (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Zunubi ya kai zunubi a ce mutum ya tozartar da wanda yake kulawa da shi).**

(11)

Wane tozartarwa ne kuwa ya kai mutum ya wofintar da 'ya'yansa da suke su ne zuciyarsa, ta yanda zai miƙa su a hannun gurbatattun tunani, ko zuwa ga batattun kungiyoyi, ba kuma tare da ya sauke wajibin da ya rataya a wuyarsa na wayar da su game da hatsarurrukan da suke kewaye da mu ba, haka ma dole ne mu bayyana masu abubuwan da suka wajaba a kansu game da ƙasarsu, lallai kishin ƙasa gadonsa ake yi, Ahmad Shaukiy yana cewa:

“Muddin muna raye za mu ba ki kariya, idan kuma mun rasu za mu gadar wa 'ya'yanmu su cigaba.. Ya Misra akanki za mu rasu, kaman yanda muka rayu a cikinki, ke ɗin ne dai za ki wanzu mu za mu fanshe ki”.

Haka ma a cikin muhimman ginshikan gina ƙasa akwai: ɗaukaka kyawawan ɗabi'u, da kuma kyawawan tadodi, lallai duk al'ummomi da cigaban da ba a gina su akan kyawawan ɗabi'u ba, to al'umma ce ta je-ka na- yi ka, haka ma cigabanta na mai haƙin rijiya ne, hasali ma tana ɗauke da gatarin da zai rusa ta, ya kawo ƙarshenta ne, tun ranar da aka fara samar da ita, da kyawawan ɗabi'u ne Musulmi yake hawa mataƙai na imani, ma'aunansa su yi rinjaye a wurin Allah, Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Babu wani abu da ya fi sanya ma'aunin bawa mumuni yin rinjaye a ranar alkiyama kaman kyakkyawar ɗabi'a, lallai Allah yana ƙin mai alfasha, mai yawan zance kawai..), lokacin da aka tambayi (Sallallahu alaiHi wa sallam) game da abin da ya fi yawan shigar da**

(۱۲)

mutane aljanna? Sai ya ce: **(Tsoron Allah, da kyakkyawan dabi'a)**, a wani wurin kuma (Sallallahu alaiHi wa sallam) kyawawan dabi'u a matsayin ma'auni na cikan imani, ko nakasarsa, (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(A cikin muminai wanda imaninsa ya fi cika shi ne: wanda ya fi su kyawawan dabi'u...)**.

Lallai kyawawan dabi'u suna katange mai su daga fadawa cikin alfasha, da kalmomi masu muni, Allah Madaukakin sarki yana cewa: **((Misalin mummunar kalma tamkar muguniyar bishiya ce da aka dofana ta a saman kasa, ba ta da sauyoyi da za su tabbatar da ita))**.

Muna rokon Allah Madaukakin Sarki ya shiryatar da mu zuwa ga kyawawan dabi'u, da kalmomi masu dadi da tsarki, ya kuma dawwamar mana da ni'imar tsaro da aminci da kwanciyar hankali, ya kuma kiyaye mana kasashenmu daga barin dukan munanan abubuwa da na ki. Amin.